

SUBOTICA U BAČKOJ, franjevačka crkva

fotograf u Bukureštu i Beču. Nakon toga ponovno je u Splitu, gdje ima vlastiti fotografski atelje. Snima turističke, folklorne i povijesno-umjetničke fotografije za izdanja »Jadranske straže«, »Arhiva za propagandu Jadrana«, te za druge domaće i inozemne publikacije. God. 1948–54. fotograf Arheološkoga muzeja u Splitu, snima i za potrebe drugih muzejskih i znanstvenih ustanova. Između dva svj. r. i u prvom poslijeratnom razdoblju bio je najistaknutiji fotograf spomeničkoga naslijeđa Dalmacije, poglavito Splita.

D. Kt.

STUPČANICA, ruševine maloga srednjovj. burga *SI* od Daruvara. Unutar zidina, koje se povode za zemljištem, nalazi se visoka i čvrsta kula pomno građena, s klesancima na uglovima. Uzidane kamene stubbe vode na gornje katove. Na najvišem je dijelu prozor romaničkoga oblika. U XIV. je st. grad bio u posjedu Tiboldovića, od 1408. bio je kraljevski, 1428–81. držali su ga Gorjanski, a potom Banfyjevci. U tur. je rukama bio 1542–1688 (nakon toga u ruševinama).

LIT.: *Gj. Szabo*, SG.

A. Ht.

STUPICA, Bojan, redatelj i scenograf (Ljubljana, 1. VIII. 1910 – Beograd, 23. V. 1970). Završio studij arhitekture u Ljubljani 1934. Djelovao je u Ljubljani, Zagrebu i Beogradu, gdje je stvarao nekonvencionalne predstave. U zagrebačkome Hrvatskom narodnom kazalištu provodi sezonu 1940–41. i dvije sezone od 1955; scenski opremio petnaestak dramskih i jedno operno djelo (G. S. Kaufman i E. Ferber, *Večera u osam*, 1955; G. B. Shaw, *Sveta Ivana*, 1955; R. Marinković, *Glorija*, 1955, 1963; J. Anouilh, *Colombe*, 1956). U oblikovanju scenskoga prostora bio je zagovornik funkcionalističkih rješenja i jednostavnih elemenata.

LIT.: *A. Celio-Cega*, Scenografija Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu (1945–1967), Zagreb 1985. — Repertoar hrvatskih kazališta 1840–1860–1980, I i II, Zagreb 1990.

R.

STUPNIK, selo JZ od Zagreba. Župna crkva Sv. Ivana Nepomuka jednobrodna je barokna građevina (1769) sa zaobljenim svetištem, uz koje je sakristija; zvonik je uz glavno pročelje. Iluzionističke freske na svodu svetišta (oko 1772) pripisuju se A. Lerchingeru i A. Archeru. U crkvi je glavni oltar (oko 1772), slika »Sv. Tri kralja« (oko 1780), ispovjedaonica, krstionica s reljefom krštenja (1790) i pokaznica u stilu rokoka. — U kapeli Marije Lauretanske u glavni je oltar (1749) bio ukomponiran pil s Marijinim kipom, što ga je dao podignuti K. Čunčić (1701). — U kapeli Sv. Benedikta (1705) nalaze se tri oltara iz XVIII. st. Kapela je vjerojatno podignuta na mjestu burga, koji je 1452. pripadao grofovima Celjskim. Jednokatna je župna kurija kasnobarokna građevina.

LIT.: *J. Barle*, Zagrebački arcidijakon do godine 1642, Zagreb 1903, str. 78. — *A. Schneider*, Popisivanje, 1939, str. 178.

A. Ht.

STURM, Friedrich, slikar (Beč, 1822. ili 1823 – Weissenbach, 1. XI. 1898). Slikanje učio kod svojega oca, slikara na porculanu i emajlu, potom studirao na bečkoj Akademiji. Pedesetih godina boravio u Slavoniji gdje je

slikao portrete (*Andrija Torkvat Brlić*, 1852), oltarne slike i zidne dekoracije. God. 1852. oslikao je strop u đakovačkome biskupskom dvoru i naslikao više slika u Ivankovu za župnika Pachmana. Djela mu stilski pripadaju romantizmu. God. 1868–92. profesor na školi Muzeja za umjetnost i obrt u Beču.

LIT.: *I. Kršnjavi*, Pogled na razvoj hrvatske umjetnosti u moje doba, HK, 1905, I. — Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1961.

V. Fo.

SUBOTICA, grad na S Bačke. Naselje se prvi put spominje 1381. God. 1470. erdeljski vojvoda János Pongrácz podiže tvrđavu od koje su očuvani ostaci unutar zvonika franjevačke crkve. God. 1542. zauzimaju ga Turci; 1779. carica Marija Terezija proglašuje ga slobodnim kraljevskim gradom koji dobiva naziv *Maria Theresiopolis*. Od toga doba počinje planirani razvoj grada.

Arhit. pečat tome ravničarskome gradu daju vertikale mnogobrojnih crkava te toranj Gradske kuće. Najstariju crkvu podižu franjevci uz staru tvrđavu 1736; na juž. kuli tvrđave podižu zvonik. Poslije je sagrađen samostan a za rekonstrukcije 1907–08. i drugi zvonik. Unutar samostana je kapelica Crne Gospe sa slikom posebno štovane Majke Božje iz XVII. st. Katedrala Sv. Terezije Avilske, sagrađena 1798, monumentalna je barokna građevina rađena po nacrtu F. Kaufmanna a završena po projektu A. Heiszlera. Orgulje je izradio majstor Czervenko (oko 1800).

S. se razvila u moderan srednjoeur. grad potkraj XIX. st. i poč. XX. st. Sagrađene su dvije kat. crkve: Sv. Roka (1896) i Sv. Jurja (1897). Umjetnost secesije dala je gradu uz pojedinačne građevine (Gradska kuća, Sinagoga, Gradska biblioteka, Gimnazija, Ženski štrand na Paliću) svojstven pečat prepoznatljiv unutar srednjoeur. urbanizma.

U Subotici djeluje Gradski muzej (osn. 1848) i Bačka galerija (osn. 1926).

S. je kulturno, prosvjetno i političko središte bačkih Hrvata.

LIT.: *M. Botić*, Zlatni dani Subotice, Subotica 1930. — *B. Krstić*, Subotica, Subotica 1995.

SUBOTICA, selo SZ od Koprivnice. Ant. nalazi dokazuju da je ovdje bila postaja (*mansio*) na cesti Poetovio – Mursa. Od 1659. spominje se drvena kapela Sv. Margarete; nakon 1787. sagrađena je današnja zidana kasno-barokno-klasicistička kapela pačetrovinaste osnove. U njoj je kasno-barokni oltar tipa tabernakula na kojemu su klasicistički drveni svijećnjaci.

LIT.: *R. Horvat*, Župe u Hrvatskoj Podravini, u knjizi: Hrvatska prošlost, II, 1941, str. 75. — *A. Horvat*, Prilog poznavanju nestale drvene arhitekture s područja kotara Koprivnice, Bulletin JAZU, 1961, 1–2, str. 18, 25.

A. Ht.

SUDNIK, Ivica, muzealac i fotograf (Samobor, 24. X. 1910). Po zanimanju urar. Od 1925. skuplja gradu za budući fundus Samoborskoga muzeja, koji je osn. 1948 (samoborska bibliografija i kronika te samoborske starine). Bio je direktor muzeja od osnutka do 1981. i počasni konzervator 1948–74. Objavljuje stručne tekstove o muzejskoj problematiki i kulturnopov. zbivanjima u Samoboru i okolici (»Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske«, Bulletin JAZU, »Samoborske novine«). Snima reportažnu fotografiju, najčešće prizore iz športa, života Samobora te prirodne ljepote (*Dogovor na selu*, 1936; *Kruh naš svagdanji*, 1937). God. 1938. objavio *Album Samobora* s nizom vlastitih fotografija. Izlaže od 1933. u zemlji i inozemstvu; samostalno izlagao u Zagrebu 1993.

LIT.: *Ivica Sudnik*, Dodjela nagrade Pavao Ritter Vitezović, 1987, 1/2. — *M. Šigir*, Majstor crno-bijele fotografije, Vjesnik, 4. XII. 1993. — Fotografija u Hrvatskoj 1948–1951 (katalog), Zagreb 1994.

V. Fo.

SUHOPOLJE, selo I od Virovitice. Župna crkva Sv. Terezije klasicistička je građevina sa svetištem četverokutne osnove, kružnim brodom (presvođen kupolom) uz koji su bočno dva zvonika; uz glavno pročelje je trijem sa četiri jaka stupa, a pjevalište počiva na osam stupova. Crkva je istaknuta spomenik arhitekture klasicizma, a podignuli su ga grofovi Jankovići poč. XIX. st. U unutrašnjosti su iz istoga doba gl. oltar tipa tabernakula sa šest drvenih svijećnjaka i slikom patrona (rad J. C. Schöffa iz Budimpešte, 1814), propovjedaonica u obliku pećine s likom Sv. Petra (preličena), orgulje, sjedalo s grbovima donatora, slike *Pietà* (1862) i Sv. Trojstva S. Hamplera (?). Uz dvorac građen u duhu historicizma prostorni je park s neogotičkim mauzolejem Jankovića. Uz cestu u Suhopolju i okolici stara je aleja jablanova i platana.

A. Ht.

SUIĆ, Mate, arheolog i povjesničar (Postira, 3. XI. 1915). Studirao klasičnu filologiju, arheologiju i povijest staroga vijeka na Filozofskome

fakultetu u Zagrebu. Od 1947. ravnatelj Arheološkoga muzeja u Zadru, prof. na Filozofskome fakultetu u Zadru (1955–63) i Zagrebu (od 1963). Bavi se uglavnom ant. arheologijom, ali i protopoviješću i srednjim vijekom. Proučava povijest urbanizma i arhitekture, kolonizaciju i municipalnu konstituciju ant. središta, odnos grč. i rim. svijeta na Jadranu, ilirološke teme, topografiju i dr. Vodio arheol. istraživanja u Zadru, Ninu, Bribiru, Kašiću, Maloj Proversu, Mulinama. Urednik i osnivač časopisa »Diadore« iz Zadra, gl. urednik Radova Zavoda za povijesne znanosti HAZU Zadar, i dr. Redoviti član HAZU, vanjski član ANUBiH, dopisni član Njemačkoga arheološkog instituta i Deputazione della storia patria per le Venezie.

BIBL.: *Iskapanje rimske vile u Maloj Proversu*, VjAHD, 1954; *Novo o Kairasu*, ibid., 1954–1957; *O municipalitetu antičke Salone*, ibid., 1958; *Autohtoni elementi u urbanizmu antičkih gradova našeg Primorja*, Godišnjak Naučnog društva BiH, 1965, 3; *Peintures romaines récemment trouvées à Zadar*, Congrès International d'archéologie classique, Paris 1965; *Nin u antici*, u knjizi: *Nin – problemi arheoloških istraživanja*, Zadar 1968; *Bribir u antici*, SHP, 1968, 10; *Antički Nin i njegovi spomenici*, u knjizi: *Povijest grada Nina*, Zadar 1969; *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb 1976; *Zadarski forum – stari trg u novom gradu*, Arhitektura, 1977, 160–161; *Faze izgradnje bedema stare Varvarije*, Gunjačin zbornik, Zagreb 1980; *Zadar u starom vijeku*, Zadar 1981. – *Hieronim Stridonjanin – građanin Tursatike*, Rad JAZU, 1986, 24; *Cissa Pularia – Baphium Cissense – episcopus cessenis*, Arheološki radovi i rasprave, X, Zagreb 1987.

LIT.: Š. Batović, *Život i djelo Mate Suića (1915–1980)*, Diadora, 1980, 10. – B. Nedved, Bibliografija radova Mate Suića (1947–1980), ibid. – Mate Suić, Ljetopis JAZU, 1981, 85. B. Čk.

SUKOŠAN, naselje nedaleko od Zadra. Ant. ostatke bilježe stariji autori (lok. Bribirština). U sr. vijeku bila su dva naselja, vlasništvo zadarske nadbiskupije: Sukošan sa župnom crkvom Sv. Kasijana i Prljane s crkvicom Sv. Martina. Crkva Sv. Martina je romanička jednobrodna građevina s polukružnom apsidom, dok su od crkve Sv. Kasijana očuvani predromanički ulomci (kao spoliji). Sred. XVII. st. crkva je pregrađena; natpis o obnovi uklesan je na ranoromanički zabat oltarne pregrade dopremljen iz Zadra za novu namjenu timpana portala. U XV. st. ispred naselja je načinjen umjetni otok (400 m²), na kojemu su zadarski biskupi M. Valaresso i N. Veniero podignuli prostran ljetnikovac čija dva zida strše u moru. Zbog tur. opasnosti u XVI. st. S. je opasan zidom od kojega su očuvani znatni ostaci i tzv. Gornja vrata od sela. God. 1658. Turci su spalili S.; 1660. tik uz naselje podignuta je crkva Gospe od Milosti u kojoj su spoliji i natpisi. U župnoj se crkvi čuva gotički procesijski križ.

LIT.: L. Jelić, *Povijesno-topografske crte o biogradskom primorju*, VjHAD, 1898, str. 110–114. – Š. Perić, Sukošan u borbi protiv Turaka, Zadarska revija, 1964, 6. – F. Difić, *Povijest Kandijskog rata u Dalmaciji*, Split 1987. N. Jić.

SULZ, Herman, mariborski stolar (XVII/XVIII. st.). Suradivao 1692. pri izradi stolova za refektorij minoritskoga samostana u Ptuj. Zajedno s Matijom Simonom, vjerojatno pomoćnikom, radio je na postavljanju velikoga Reissova oltara u franjevačkoj crkvi u Varaždinu (1698–1702); Sulz i Simon izradili su za istu crkvu i sakristijske ormare (1700–05).

LIT.: F. Kovačić, *Mariborska umetna obrt u Varaždinu*, Časopis za zgodovino in narodopisje (Maribor), 1924, 19, str. 36–38. – K. Filić, *Franjevci u Varaždinu*, Varaždin 1944, str. 94–97. – S. Vrišer, *Doneski k baročnomu kiparstvu v Mariboru in okolici*, Časopis za zgodovino in narodopisje (Maribor), 1977, 13, str. 144. R.

SUMMERECKER, Sigo (Siegfried), slikarski tehnolog i slikar (Banja Luka, 28. VIII. 1897 – Zagreb, 9. VIII. 1983). Diplomirao je na Akademiji u Zagrebu 1923 (M. Cl. Crnčić, B. Čikoš-Sesija, F. Kovačević, Lj. Babić). U Sarajevu je od 1924. bio srednjoškolski nastavnik crtanja, a od 1945. profesor na Državnoj školi za likovnu umjetnost. God. 1952–67. predavao je slikarsku tehnologiju na Akademiji u Zagrebu, gdje je osnovao Tehnološku radionicu. Objavio je dva priručnika i više rasprava o problemima slikarske tehnologije. Bio je suradnik časopisa »Technische Mitteilungen für Malerei« od 1926. – Autor je nevelikoga slikarskoga opusa nastalog poglavito u trećem i četvrtom desetljeću. Slikao je pod utjecajem Cézannea realističke mrtve prirode (*Mrtva priroda sa žutim vrčom*), krajolike (*Pejzaž iz Fojnice*, 1930) i portrete (*Autoporet*, 1928). Samostalno je izlagao u Tuzli (1977) i Banjoj Luci (1978).

BIBL.: *Prepariranje i upotreba smolastih firnisa*, Umetnost (Beograd), 1949, 1; *Podloge stafeljske slike*, Beograd 1973; *Tehnike emulzione tempere*, Beograd 1975.

LIT.: Č. Sarajlić, Sigo Summerecker (katalog), Tuzla 1977. – D. Tošić, Sigo Summerecker (katalog), Banja Luka 1978. – G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, II, Zagreb 1988. V. Fo.

SUMPETAR (Supetar) → JESENICE

SUNKO, Dionis, arhitekt (Sisak, 30. IX. 1879 – Zagreb, 21. XII. 1935). Završio Graditeljsku školu u Zagrebu 1899, diplomirao 1902. na Tehničkoj visokoj školi u Karlsruheu (F. Weinbrenner). Radio u birou Zemaljske građevne uprave u Karlsruheu, u ateljeu G. Schnecka u Quedlinburgu, te ateljeu Raabe & Wöhlecke u Hamburgu (suradnja na projektima pristanišnih dokova Hamburg/St. Pauli i tornjevima tunela Elbe). Od 1909.

SUHOPOLJE, crkva Sv. Terezije

stalno djelovao u Zagrebu, od 1919. s inž. Rudolfom Jungmannom. Izveo Anatomske zavod Medicinskoga fakulteta na Šalati (1909), Gradsku plinaru na Radničkoj cesti (1910–12), Dječji dom u Kukuljevićevoj ul. 19 (1912), stambene zgrade Stržić na Mažuranićevu trgu 8 i u Žerjavićevoj ul. 10 (1912), trgovačko-stambenu zgradu Hagenauer u Petrinjskoj ul. 5 (1913), trgovačko-stambenu zgradu »Isis« u Hatzovoj ul. 12 (1918–20), zgradu Hrvatske centralne mjenjačke i eskomptne banke u Preobraženskoj ul. 4 (1920–21), stambenu zgradu Sunko na Mažuranićevu trgu 4 (1920–21), hotel »Esplanade« u Mihanovićevoj ul. 1 (1922–24), trgo-

D. SUNKO, hotel Dubrovnik u Zagrebu

